

Qəbələdə ulu öndərin xatirəsi ehtiramla yad edildi

Ulu keçmişə malik olan Azərbaycan xalqı tarixin bütün mərhələlərində ciddi sınaqlar qarşısında qalıb. Lakin xalq iradəsinin və mübarizənin güclüylə həyatın sərt imtahanlarından alniaçıq çıxmışı bacarmışdır. Bu baxımdan ötən əsr xalqımızın yaddaşına sözün həqiqi mənasında silinməz hərflərlə həkk olmuşdur. XX əsrə xalqımız dəfələrlə taleyin amansız oyunları ilə baş-باşa qalmış, lakin son nəticəcə uğurlu olmuşdur.

Bu cür xoşagəlməz hallar ötən əsrin 70-ci illərinə qədər davam etdi. 1969-cu ildən ümummilli liderimiz Heydər Əliyev respublikamıza rəhbər təyin olunduğu gündən xalqımızın ictimai-si-

bir mərhələni əhatə edir və həmin dövrde qazanılmış nailiyətlər xalqın sosial həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması sahəsində meydana çıxan problemlərin həllinə geniş imkanlar açmağa başlamışdı. Beləliklə, tənəzzüldən qurtaçan Azərbaycan tərəqiyə doğru istiqamətləndi.

Lakin Azərbaycan ikinci dəfə müstəqillik qazandıqdan sonra tarix xalqımız yenidən sərt imtahanlarla üz-üzə qoydu. Belə ki, müstəqiliyimizin ilk illərində ölkədə baş verən hadisələr mili maraqlarımızın tamamilə əksinə yönəlmüşdi. Təsadüfi, dövlətçilik, idarəcili, təşkilatlıq bacarığı, təcrübəsi olmayan insanların hakimiyyətə gəlməsi

1969-cu ilin 14 iyulu Azərbaycan xalqının qəlbində əbədi yaşıyan bir tarixdir. Həmin gün möhtərəm Heydər Əliyevin Azərbaycana ilk dəfə siyasi hakimiyyətin en yüksək zirvəsinə yüksəldiyi gündür. Azərbaycanın həqiqi inkişafı həmin gündən başlayır. Sovet rejimində SSRİ adlı imperiyanın tərkibinə daxil olan ayrıca bir respublikanın digərləriindən fərqli olaraq daha sürətlə inkişaf etdirilməsi mümkün-süz görünürdü. Cünki həmin dövrə SSRİ-nin tərkibinə daxil olan respublikalara maliyyə vəsaitinin ayrılması bu regionun Umumittifaq büdcəsinə verdiyi töhvəye görə yox, böyük-qardaş, kiçik qardaş prinsipi ilə həyata keçirildi. Sözsüz ki, Azərbaycan da Moskva rəhbərliyinin nəzərində kiçik qardaş sayılırdı və maliyyə də daha kiçik həcmədə ayrıldı. Heydər Əliyevin əzmkarlığı ilə Azərbaycana qarşı münasibət köklü şəkildə dəyişdi. Azərbaycana verilən maliyyə vəsaitinin artması sayəsində burada iqtisadi və sosial sahədə geniş miqyaslı layihələrin həyata keçirilməsinə başlandı. Sənaye və kənd təsərrüfat görünüməmiş sürətlə inkişaf etdi. Təkcə Bakı şəhərində yox, digər şəhər və kənd rayonlarında da zavod və fabrikler tikildi, iri yaşayış məntəqələri salınırdı.

1993-cü il iyunun 15-i müasir tariximizə Milli Qurtuluş günü kimi daxil olub. Həmin gün ümummilli liderimiz Heydər Əliyev xalqın təkidli tələbi ilə ikinci dəfə Azərbaycana rəhbərlik etməyə başladı. Əger Heydər Əliyev 1993-cü ildə Azərbaycanda ikinci dəfə hakimiyyətə gelməsəydi bu gün dünyanın siyasi xəritəsində Azərbaycan adlı dövlət olmayıacaqdı.

1993-cü ildə Heydər Əliyev Azərbaycanda hakimiyyətə qayıdanda ölkə çox ağır durumda idi, demək olar ki, idarə olunmurdur. Ulu önder həmin günləri xatırlayaraq deyirdi: «Eşidəndə ki, mənim doğma vətənim, mənim doğma torpağım dağılır, uzun müddət bu vətənin, ölkənin inkişafına xidmət etmiş bir adam kimi mən bilirəm ki, biz burada nələr etmişik və bu dağlırlar, şübhəsiz ki, özümüz qurban verməli oldum və gəldim, məsuliyyəti də öz üzərimə götürdüm».

Hadisələrin sonrakı inkişafı gösterdi ki, bir tərəfdən vətəndaş məhabibəsi, digər tərəfdən isə siyasi hakimiyyət böhranının məngənəsində sixilan Azərbaycana rəhbərlik etmək məsuliyyətini yalnız Heydər Əliyev kimi xalqı üçün, vətəni üçün yanan böyük şəxsiyyət üzərinə götürə bilərdi.

Qeyd etmək lazımdır ki, həmin dövrə dünyadan diqqət mərkəzi Azərbaycana yönəlmışdı. Bu da təbii idi. Cünki Azərbaycan Asiya və Avropanın, Şərqi Qəribin, müsəlman aləmi ilə xristianlığın kəsişmə nöqtəsində çox mühüm strateji məkanda yerləşən, yeraltı və yerüstü sərvətlərle zəngin bir ölkədir.

Həmin dövrde bir-birinin ardınca baş verən ağır siyasi proseslər, millətçi separatçılıq Azərbaycanın dövlətçiliyini sarsılmış, onun müstəqiliyini və azadlığını təhlükə altına almışdı. Belə çıxılmaz siyasi vəziyyətdə bütün bu çətinlikləri yaşadıqdan sonra xalq birmənali şəkildə dərk

edirdi ki, vətəni ancaq Heydər Əliyev ki-mi görkəmli dövlət xadimi, bacarıqlı siyasetçi böhrandan çıxara bilər.

Heydər Əliyev xalqın inamını doğrultdu çox qısa bir müddətdə vətəndaş məhabibəsinin alovlarını söndürdü, ölkədəki qanunsuz silahlı dəstələr ləğv olundu. Məhabibədə uzunmüddətli atəşkəse nail olundu. 1994-cu ilin oktyabr və 1995-ci ilin mart ayında dövlət çəvrilişləri cəhdin qarşısı alındı.

Heydər Əliyevin yorulmaz fəaliyyəti nəticəsində Azərbaycanda sabitliyin bərpası olunması xarici investorların ölkəmizə marağını artırdı. 1994-cu ilin sentyabrında Heydər Əliyevin səyi nəticəsində dünən nəhəng dövlətləri və şirkətləri ilə «Əsrin müqaviləsi» kimi məşhurlaşmış, tarixə düşmüş enerji müqaviləsi imzalandı.

Qısa müddətdə Azərbaycan İsləm Konfransı Təşkilatının, Türk Dövlətləri birliliyinin, Beynəlxalq Valyuta Fondu, Birleşmiş Millətlər Təşkilatının, Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatının (ATƏT) Avropa Şurasının nüfuzlu üzvüne çevrildi, vaxtaşarı olaraq bu təşkilatların rəhbər orqanlarında temsil olunur.

Böyük siyasi xadim, ümummilli lider səviyyəsine yüksəlmiş Heydər Əliyevin məqsədönlü siyaseti sayəsində coqrəfi ölçülər baxımından kiçik ərazini əhatə edən Azərbaycan dünyanın siyasi xəritəsində ən inkişaf etmiş dövlətlərlə müqayisə olunur.

Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının rəhbəri, akademik Ramiz Mehdiyevin ulu öndər haqqında yazdığı fikirlər maraq doğurur: «Heydər Əliyev iki əsrin ayırcında öz ölkəsinin dövlət adlı rəmzini qlobal sarsıntılar dövrünün firtınalarından sağ-salamat və uğurla keçirərək, ölkənin milli dəyərlərinin, insanların mənəvi sağlamlığının, özlərinə inamın qorunub saxlanmasına müvəffəq olmuşdur. Siyasetin ön səhnəsində olduğu 34 il ərzində, o, XX—XXI əsr-lərin görkəmli siyasetçilərdən biri, müasir dövrün böyük siyasi lideri kimi bütün dünyada tanınmışdır». Heydər Əliyevin siyasi uğurlarının əsas səbəblərindən birincisi xalqa arxalanmasında, daim xalqla birlikdə olmasına, xalqın dərin reğbetini qazanmasında idi.

Azərbaycan xalqı xoşbəxtidir ki, ona Heydər Əliyev kimi müdrik siyasi xadim rəhbərlik edib. Bu sözlər dünyanın bir sıra görkəmli dövlət rəhbərlərinin dilindən səslənib. Bu bir həqiqətdir. Məhz bu dahi insanın səyi nəticəsində Azərbaycan dönməz müstəqilliye, inkişafa, tərəqqiyə qədəm qoydu. O, bütün həyatını doğma xalqına sərf edən, milli dövlətçiliyimizin əsasını qoynan dahi insan idi.

Bu günlər biz ulu öndərin xatirəsini bir daha ehtiramla yad edirik, keçdiyi yola bir daha nəzər yetiririk və hər dəfə bu dahi şəxsin əvəzolunmaz siyasi uzaqqorənliliyi yeni çalarları ilə nəzərimizdə canlanır. Eyni zamanda fəxr edirik ki, ulu öndərin layiqli davamçısı möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev bu dahi şəxsiyyətin yolunu böyük uğurla davam etdirir.

Qüdrət SƏMƏDOV.

Heydər Əliyev dövlətimizin və xalqımızın xilaskarıdır

yası, sosial-iqtisadi və mədəni həyatında yeni mərhələnin əsası qoyuldu. Heydər Əliyev hələ Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsində işlədiyi dövrde SSRİ imperiyasının millətlər arasında ayrı-seçkilik siyaseti apardığını yaxşı başa düşürdü. Ona görə də Heydər Əliyev Azərbaycana rəhbər təyin olunduğu ilk gündən xalqımıza qarşı bəslənilən ögey münasibətin aradan qaldırılması üçün çox cəsarətli və zəruri addımlar atıldı. Qısa zaman əsəriyində SSPİ rəhbərlərinin xalqımıza olan ögey münasibət tamamilə dəyişdi. Onun təkidli tələbləri ilə Azərbaycanın hərəkəfli inkişafını təmin edən qanunlar, qərarlar qəbul edildi, nəhəng layihələr hazırlanaraq həyata keçirildi. O, vaxta qədər Azərbaycan eksər göstəricilərə görə SSRİ-nin tərkibində müttəfiq respublikalar arasında sonuncu yerde idi. Sənaye, kənd təsərrüfatı, xalq təsərrüfatının ayri-ayrı sahələri, elm, təhsil, səhiyyə və mədəniyyət iflic vəziyyətdə idi. Lakin Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə və onun həyata keçirdiyi uğurlu və arادıl siyaset nəticəsində Azərbaycan qısa dövr ərzində sürətlə inkişaf edərək 15 respublika arasında ön sıralara yüksəldi. Ölkənin bütün sahələrini əhatə edən nəhəng quruculuq işləri geniş vüsət almışdır. Bu dövrə kənd təsərrüfatının inkişafı sahəsində de mühüm nailiyətlər qazanılmışdır. 1982-ci ildə kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalının həcmi 1969-cu ildəkine nisbətən 3,9 dəfə artmışdır. Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə mərkəzi hökumət 1979-cu ilin 22 fevralında Azərbaycan SSR-də üzümçülüyün və şərabçılığın inkişaf etdirilməsi haqqında qərar qəbul etdi. Bu qərara görə 1985-ci ildək Azərbaycanda üzüm istehsalı 3 milyon tona çatdırılmışdır. Artıq 1984-cü ildə Azərbaycanda 2 milyon tondan artıq üzüm istehsal olunmuşdu.

Həmin illər ərzində pambıq, taxıl, meyvə, tərəvəz-bostan, heyvandarlıq məhsulları istehsalının həcmi de dəfələrlə yüksəlmişdir. Bütün faktlar bir dəha təsdiqləyir ki, 70-ci illər Sovet Azərbaycanının tarixində çox əhəmiyyətli

Aslan CƏLİOV.